

EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS KOMMISSION

Bryssel den 7.4.2004
KOM(2004) 220 slutlig

**MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET OCH
RÅDET**

om kommissionens mål för förbindelserna mellan Europeiska unionen och Latinamerika inför det tredje toppmötet mellan stats- och regeringscheferna i Europeiska unionen, Latinamerika och Västindien, vilket kommer att hållas i Guadalajara (Mexiko) den 28 maj 2004

MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET OCH RÅDET

om kommissionens mål för förbindelserna mellan Europeiska unionen och Latinamerika inför det tredje toppmötet mellan stats- och regeringscheferna i Europeiska unionen, Latinamerika och Västindien, vilket kommer att hållas i Guadalajara (Mexiko) den 28 maj 2004

1. FÖRBINDELSERNA MELLAN EUROPEISKA UNIONEN OCH LATINAMERIKA

I detta meddelande fastställs kommissionens mål för förbindelserna mellan Europeiska unionen och Latinamerika inför det tredje toppmötet mellan stats- och regeringscheferna i Europeiska unionen och Latinamerika, vilket kommer att hållas i Guadalajara (Mexiko) den 28 maj 2004. Meddelandet innehåller emellertid också särskilda hänvisningar till länderna i Västindien, vilkas deltagande i toppmötet är av största betydelse för förstärkning av det biregionala partnerskapet.

Toppmötet i Guadalajara blir det första toppmöte med stats- och regeringscheferna i vilket den utvidgade Europeiska unionen och länderna i Latinamerika får möjlighet att bedöma det nuvarande läget när det gäller deras biregionala förbindelser.

Dessa förbindelser, vilkas syfte är att bidra till fred, politisk stabilitet och ekonomisk utveckling i regionen, är av största betydelse för Europeiska unionen.

Social och politisk stabilitet i Latinamerika är av avgörande betydelse för fred och säkerhet i världen. Europeiska unionen bidrar genom politisk dialog, samarbete och ekonomiska förbindelser till att skapa och befästa strukturell stabilitet i Latinamerika.

Europeiska unionen önskar utveckla ett politiskt partnerskap med Latinamerika som främjar globalt styre och förstärker de multilaterala förbindelserna. Unionen önskar också fördjupa dialogen med regionen när det gäller de viktiga frågor som diskuteras i samband med viktiga evenemang och möten anordnade av FN. Latinamerikas djupa engagemang för multilaterala förbindelser bekräftades på nytt vid Riogrubbens senaste presidenttoppmöte i Cuzco (Peru), vid vilket det underströks att det är nödvändigt att återuppliva de tidigare initiativen för reform och modernisering av FN-systemet, särskilt när det gäller kollektiva säkerhetsfrågor.

Europeiska unionen är Latinamerikas näst största handelspartner. Unionen har gradvis förstärkt sina ekonomiska och handelsmässiga förbindelser med Latinamerika, vilket lett till att handeln mer än fördubblats mellan 1990 och 2002. Europeiska unionens import från Latinamerika ökade under denna period från 26,7 miljarder euro till 53,7 miljarder euro, och exporten till regionen ökade från 17,1 miljarder euro till 57,5 miljarder euro¹. Denna positiva utvecklingstendens kommer utan tvekan att förstärkas med utvidgningen av Europeiska unionen, som från och med den 1 maj 2004 kommer att ha en integrerad marknad med 455

---

¹ Dessa siffror inbegriper Andinska gemenskapen, Västindien, Centralamerika, Chile, Kuba, Dominikanska republiken, Haiti, Mercosur och Mexiko.

miljoner invånare. Europeiska unionen kommer därmed att vara den största marknaden i världen och kunna erbjuda de latinamerikanska länderna enorma möjligheter att sälja sina produkter till en bred konsumentkrets.

Europeiska unionen är också den största källan när det gäller utländska direktinvesteringar i Latinamerika. Flödena av europeiska direktinvesteringar i Latinamerika nådde en topp år 2000, men har sedan dess minskat. Det ackumulerade värdet av europeiska investeringar i Latinamerika ökade emellertid från 176,5 miljarder euro år 2000 till 206,1 miljarder euro år 2002².

Europeiska unionen är slutligen den största givaren av utvecklingsbistånd till Latinamerika. Utöver bidragen från medlemsstaterna har sedan 1996 mer än 500 miljoner euro³ årligen avsatts genom Europeiska gemenskapens budget för Latinamerika. Dessutom investerade Europeiska investeringsbanken under perioden 2000–2003 1 104 miljoner euro i form av lån till projekt av ömsesidigt intresse för länderna i Europeiska unionen och Latinamerika.

2. TOPPMÖTENA I RIO DE JANEIRO OCH MADRID

Rio de Janeiro

Det första toppmötet mellan stats- och regeringscheferna i Latinamerika, Västindien och Europeiska unionen hölls i Rio de Janeiro den 28–29 juni 1999.

Toppmötet sammankallades på grund av att det fanns en politisk önskan om att förstärka de biregionala förbindelserna, och målet var att förstärka den politiska, ekonomiska och kulturella förståelsen mellan de båda regionerna i syfte att utveckla ett strategiskt partnerskap.

De tre strategiska dimensionerna i detta partnerskap är en givande politisk dialog som tar hänsyn till internationell rätt och grundas på ett starkt engagemang för multilaterala förbindelser i de båda regionerna, solida ekonomiska och finansiella förbindelser baserade på en omfattande och balanserad liberalisering av handeln och kapitalflödena och ett mera dynamiskt och kreativt samarbete på områdena utbildning, vetenskap, teknik, kultur, samt på de mänskliga och sociala områdena.

Detta partnerskap bygger på gemensamma värderingar och skall bidra till främjandet av gemensamma mål, såsom att förstärka den representativa och deltagande demokratin och personliga friheten, rättsstaten, goda styrelseformer, pluralism, internationell fred och säkerhet och politisk stabilitet och att skapa tillit mellan nationer.

Madrid

Den 17 maj 2002, tre år efter toppmötet i Rio de Janeiro, ägde det andra toppmötet mellan stats- och regeringscheferna i Europeiska unionen, Latinamerika och Västindien rum i Madrid. Vid detta möte befastes den process som inletts i Rio de Janeiro och bekräftades att de båda regionerna är fast beslutna att utveckla det biregionala strategiska partnerskapet.

---

² Dessa siffror inbegriper Andinska gemenskapen, Västindien, Centralamerika, Chile, Kuba, Dominikanska republiken, Haiti, Mercosur och Mexiko.

³ Dessa siffror inbegriper Andinska gemenskapen, Västindien, Centralamerika, Chile, Kuba, Mercosur och Mexiko.

Den strategiska dimensionen av detta partnerskap kom till uttryck genom beslutet att utveckla en effektivare politisk dialog i syfte att föra de båda regionerna närmare varandra när det gäller internationella frågor. Vid toppmötet i Madrid fastställdes nya villkor för dialog och samråd, såsom att regelbundna möten skall hållas med delegationscheferna i New York, Genève och Wien.

Av de slutsatser som antogs vid toppmötet framgår att de båda regionernas åsikter håller på att närma sig varandra när det gäller områdena säkerhet, nedrustning, terrorism, narkotikabekämpning, organiserad brottslighet och avskaffande av handelvapen.

Ett särskilt viktigt resultat av toppmötet i Madrid var ingåendet av associeringsavtalet med Chile.

Stats- och regeringscheferna noterade också de framsteg som gjorts i förhandlingarna med Mercosur och beslutade att kalla till ett ministermöte i syfte att återuppliva förhandlingarna.

Ett av de viktigaste ämnen som togs upp under toppmötet var de framtida förbindelserna mellan Europeiska unionen och länderna i Andinska gemenskapen och Centralamerika. Förklaringen från toppmötet i Madrid gav ett politiskt mandat för att förhandla om avtal om politisk dialog och samarbete med dessa båda regioner. Mötet i Madrid öppnade också möjligheter till förhandling om associeringsavtal, inbegripet frihandelsavtal. Två nödvändiga förutsättningar fastställdes för detta, nämligen att utvecklingsrundan från Doha med multilaterala förhandlingar har avslutats och att en tillfredsställande grad av regional integration har uppnåtts. Avtalen om politisk dialog och samarbete är tänkta att förstärka EU:s stöd till uppnåendet av en högre grad av regional integration, som bidrar till uppfyllandet av förutsättningarna för regional integration.

Vid toppmötet bekräftades också att de båda parterna har ett betydande intresse av att förstärka det biregionala samarbetet. Stats- och regeringscheferna underströk i samband med detta programmen @LIS och Albans betydelse. Syftet med de programmen är att förstärka banden mellan Europeiska unionen och Latinamerika på informationssamhällets respektive den högre utbildningens område.

Uppföljning av toppmötet i Madrid

I Guadalajara kommer båda regionerna att avge en rapport om de framsteg som gjorts och de åtgärder som vidtagits sedan toppmötet i Madrid inom ramen för förbindelserna mellan EU och Latinamerika. Betydande framsteg har gjorts när det gäller uppfyllandet av åtagandena från Madrid.

Europeiska unionen och Chile undertecknade i november 2002 ett associeringsavtal.

Europeiska unionen har också avslutat förhandlingarna angående avtal om politisk dialog och samarbete med Centralamerika och Andinska gemenskapen, vilka undertecknades av båda parterna i Rom i december 2003.

När det gäller förhandlingarna mellan EU och Mercosur har det hållits två ministermöten och flera förhandlingsomgångar. Vid ministermötena har man enats om ett arbetsprogram som gör att det nu bör vara möjligt att avsluta förhandlingarna före utgången av detta år, om omständigheterna vid toppmötet tillåter detta.

För att återgå till samarbetet är det värt att framhålla att det har utdelats totalt 251 stipendier till latinamerikanska forskarstudenter sedan stipendieprogrammet inom ramen för Alban

lanserades vid toppmötet i Madrid. Inom ramen för programmet för främjande av informationsteknik inleddes i oktober 2003 19 demonstrationsprojekt, i vilka 103 organisationer från Europeiska unionen och 109 organisationer från Latinamerika deltar.

Nya initiativ har tagits både på regional och subregional nivå.

På subregional nivå har EU-samarbetet varit inriktat på att stödja regional integration, bl.a. ett projekt för harmonisering av tekniska standarder, tekniska föreskrifter och förfaranden för bedömning av överensstämmelse i syfte att underlätta fri rörlighet för varor mellan Mercosurs medlemsländer och mellan Mercosur och Europeiska unionen, ett handelsrelaterat tekniskt biståndsprogram i syfte att stödja processen för inrättande av en gemensam andinsk marknad och ett program för att stödja integrationen i Centralamerika, vars specifika mål är att öka kapaciteten hos det centralamerikanska integrationssystemet och det civila samhället, så att integrations- och samarbetsprocessen förstärks och fördjupas.

På regional nivå har kommissionen beslutat att bidra till det program för demokratiska styrelseformer i Latinamerika (PRODDAL) som leds av UNDP. Kommissionen har också godkänt ett program som syftar till att inrätta ett observatorium för förbindelserna mellan Europeiska unionen och Latinamerika – ett nätverk av europeiska och latinamerikanska institut vars mål är att bidra till större förståelse för de regionala och områdesinriktade utmaningarna inom ramen för förbindelserna. Kommissionen har också skapat en webbplats för att presentera och sprida upplysningar om biregionala europeiska, latinamerikanska och västindiska projekt.

Dessutom har i enlighet med det beslut som fattades av stats- och regeringscheferna vid toppmötet i Madrid ett biregionalt seminarium anordnats i Quito i syfte att göra en helhetsanalys av de olika aspekterna av migrationen mellan de båda regionerna.

Det civila samhället har även spelat en viktig roll när det gäller att bidra till att förstärka det biregionala partnerskapet genom att knyta starkare band mellan organisationerna i de båda regionernas civila samhälle och genom att vid toppmötet framföra sina synpunkter på de mest relevanta aspekterna av partnerskapet.

3. KOMMISSIONENS PRIORITERINGAR INFÖR TOPPMÖTET I GUADALAJARA

Toppmötet i Guadalajara kommer att hållas under gynnsammare ekonomiska förhållanden än toppmötet i Madrid 2002, vilket var ett år då Latinamerika hade negativ ekonomisk tillväxt (-0,4 %). Enligt FN:s ekonomiska kommission för Latinamerika och Karibien (ECLAC) uppgick tillväxten i Latinamerika 2003 till 1,5 %, exporten ökade med 8 %, inflationen sjönk från 12,2 % år 2002 till 8,5 %, och för första gången på 50 år uppvisade Latinamerikas bytesbalans som helhet ett överskott (0,4 % av BNP).

Latinamerikas ekonomi förväntas 2004 växa med 3,5 % och lämna den tidigare sexårsperioden med förlustår bakom sig samt gradvis gå in i en expansiv cykel. För första gången sedan 1997 förväntas inte något latinamerikanskt land ha en negativ tillväxt.

Dessa siffror är emellertid inte särskilt tillfredsställande. Tillväxten 2003 var blygsam jämfört med tillväxten i andra regioner, såsom östra Asien, som hade en tillväxt på 6,1 % under samma period, och återhämtningen är fortfarande ojämn. Den kraftiga tillväxten i Argentina och Costa Rica t.ex. stod i kontrast till den långsammare tillväxten i Brasilien och Mexiko.

De sociala spänningar som på nytt blossat upp i flera länder i den latinamerikanska regionen, och det ökade antalet människor som lever i fattigdom, skapar viss osäkerhet när det gäller utsikterna att den ekonomiska återhämtningen skall kunna befästas under de kommande åren.

Det finns även andra skäl till oro, såsom den ökande politiska instabiliteten i det andinska området. Bolivia befinner sig sedan krisen i oktober 2003, och efter det att den förre presidenten Gonzálo Sánchez de Lozada avgått, i en kritisk situation. Det venezuelanska samhället är fortfarande starkt uppdelat mellan de ivriga anhängarna av President Hugo Chávez och dem som vill ha honom bort från makten. I Ecuador har President Lucio Gutierrez Borbuja förlorat det stöd som han hade av landets mäktiga indianska rörelse, och Colombia är fortfarande hårt ansatt med att utkämpa ett krig mot gerillastyrkorna och de paramilitära grupper som får pengar genom utpressning, kidnappning och från narkotika, och som ibland inte går att skilja från narkotikaligorna.

De centralamerikanska ekonomierna har i genomsnitt uppvisat bättre resultat än ekonomierna i övriga Latinamerika. Kriminellt våld och korruption är emellertid ett hot mot demokratin.

Vid toppmötet i Madrid framhölls att den högsta gemensamma prioriteten för båda regionerna är att förstärka det multilaterala systemet på grundval av målen och principerna i Förenta nationernas stadga och internationell rätt. Från EU:s sida framhålls särskilt betydelsen av WTO såsom det viktigaste forumet för främjande av en liberalisering av handeln och fastställande av de grundläggande regler och ordningar som är nödvändiga för regleringen av det internationella handeln. Genom att handelshindren avskaffas - på grundval av strängare och öppnare multilaterala bestämmelser - blir det möjligt för alla att åtnjuta de komparativa fördelar som är förbundna med deras respektive ekonomier, integrationen i världshandeln främjas på konkurrensmässiga villkor och risken för protektionism minskar. Utvecklingsagendan från Doha som lanserades 2001 bör medföra fördelar för alla WTO-medlemmar, eftersom den innebär att den internationella handeln och ekonomiska tillväxten ökar. Denna nya förhandlingsomgång bör bidra till att integrera utvecklingsländerna i världsekonomin, bl.a. genom bestämmelser om särskild och differentierad behandling, samtidigt som medborgarnas prioriteringar och problem beaktas till fullo och till att främja hållbar utveckling. Båda regionerna stödde därför det beslut som fattades i december 2003 efter motgångarna vid ministermötet i Cancún i september 2003 om att återuppliva förhandlingarna om utvecklingsagendan från Doha. Mot bakgrund av sitt meddelande från december 2003 om att återuppliva förhandlingarna om utvecklingsagendan från Doha i ett EU-perspektiv och de uttalanden som gjorts nyligen av de latinamerikanska regeringarna har kommissionen vissa förhoppningar om att ett starkt politiskt stöd på nytt skall kunna ges till de pågående förhandlingarna vid toppmötet i Guadalajara, som bör leda till att betydande framsteg görs före sommaren.

Social sammanhållning

Enligt ECLAC uppgick antalet människor som lever i fattigdom i Latinamerika till 227 miljoner 2003, vilket motsvarar 44,4 % av befolkningen⁴. Detta procenttal är högre än procenttalet för Östeuropa, Mellanöstern och Nordafrika, trots att Latinamerika har högre BNP per capita än dessa regioner.

---

⁴ "2003 Preliminary overview of the economies of Latin America and the Caribbean" (preliminär översikt över ekonomierna i Latinamerika och Västindien 2003).

Politisk instabilitet och sociala spänningar är oupplösligen förbundna med varandra och är delvis ett resultat av den omfattande ojämlikhet, fattigdom och uteslutning som råder i Latinamerika. Ojämlikhet, fattigdom och uteslutning försvagar demokratin och hotar freden och stabiliteten. Ekonomisk uteslutning leder till politisk uteslutning och vice versa. Genom att ojämlikhet äventyrar social rättvisa ger den också upphov till social oro och missnöje.

Sociala spänningar och ekonomiska resultat har också ett nära samband med varandra, eftersom osäkerhet av vilket slag det vara må har en negativ inverkan på finansmarknadernas och investerarnas beteende.

Att ta itu med dessa problem i syfte att öka den sociala sammanhållningen är en allt annat överskuggande prioritet för Latinamerika. Latinamerika kan inte längre skjuta upp beslutet att vidta radikala åtgärder på det sociala och skattemässiga området i syfte att reagera på de tecken på misströstan som kommer från betydande delar av befolkningen.

Kommissionen hoppas att konkreta beslut kommer att fattas i Guadalajara när det gäller den sociala sammanhållningen. Detta diskuteras utförligare i avsnitt 4 i detta meddelande.

Regional integration

Om de gynnsamma utsiker som konstaterats av ECLAC skall kunna utnyttjas till fullo är det också nödvändigt att uppnå en högre grad av ekonomisk integration mellan länderna i regionen.

Den otillräckliga ekonomiska integrationen i Latinamerika framgår genom en undersökning av den intraregionala handelns betydelse som andel av den totala handeln. För Latinamerika är andelen 15,4 %, medan den för Nordamerika är 40,3 %, för Asien 48,9 % och för Västeuropa 67,3 %.

Denna otillräckliga regionala integration utgör ett allvarligt hinder för regionens utveckling. Ytterligare integration är nödvändig om Latinamerika skall kunna locka till sig flera utländska direktinvesteringar (de utländska direktinvesteringarna uppgick 2003 till 29 miljarder US-dollar, 25 % mindre än 2002 och betydligt mindre än de 38 miljarder US-dollar som var genomsnittet för perioden 1990–2002) och ha större förmåga att stå emot och svara på externa chocker.

Den otillräckliga regionala integrationen är också ett hinder för djupare förbindelser mellan EU och Latinamerika. EU har tidigare stött och fortsätter att stödja de regionala integrationsprocesserna i Mercosur, Centralamerika och Andinska gemenskapen. Vad Centralamerika och Andinska gemenskapen beträffar innebär Madridförklaringen att ytterligare framsteg när det gäller den regionala integrationen är en av huvudförutsättningarna för inledandet av förhandlingar om eventuella associeringsavtal. Sådana framsteg behövs också för att de nuvarande förhandlingarna med Mercosur skall kunna slutföras på ett tillfredsställande sätt.

Toppmötet i Guadalajara bör ge ett klart besked om vilka framsteg som är nödvändiga för att uppnå regional integration och ge ny fart åt den subregionala integrationsprocesserna i Latinamerika. Dessa ämnen diskuteras utförligare i avsnitt 5.

4. SOCIAL SAMMANHÅLLNING

De latinamerikanska länderna inledde under 1990-talet en process med ekonomiska omstruktureringsreformer och politiska reformer och tog ett stort steg framåt mot ytterligare demokratisering. De fördelar som följer av demokrati och utveckling är emellertid ännu inte kännbara för stora delar av befolkningen. Ojämlikhet, fattigdom och uteslutning är ett gemensamt mönster i alla latinamerikanska länder och utgör ett hinder för ekonomisk utveckling samt ger upphov till instabilitet och missnöje i hela regionen.

Det brådskar att djupgående behandla dessa problem och att göra framsteg mot ökad politisk och social stabilitet i regionen.

Ojämlikhet och uteslutning i Latinamerika

Enligt Interamerikanska utvecklingsbanken⁵ har Latinamerika genomgående den högsta genomsnittliga ojämlikhetsnivån jämfört med alla andra regioner i världen. Det ojämna inkomstfördelningsmönstret framgår tydligt vid en jämförelse med andra regioner. Gini-koefficienten (koncentrationskoefficient), som mäter ojämlikhet ur ett inkomstfördelningsperspektiv, är högre i Latinamerika (0,51) än i södra Asien (0,37) och Östeuropa (0,29). I slutet av 1990-talet stod den rikaste 20 % av befolkningen för cirka 60 % av inkomsterna, medan den fattigaste 20 % endast stod för cirka 3 %.

Social uteslutning förvärrar ojämlikhetsproblemet. Socialt uteslutna befolkningsgrupper i regionen, dvs. på grund av kön, ålder, ras, etnisk tillhörighet, funktionshinder, hiv/aids, migrationsstatus eller andra uteslutningsfaktorer, är alla fattiga och drabbade av flera olika nackdelar, stigman och annan diskriminering. Socialt uteslutna grupper saknar möjlighet att ge röst åt och påverka de politiska processer som leder till strukturreformer.

Kostnaderna för regionen

Ojämlikhet och uteslutning medför stora kostnader för regionen. De inte bara saktar ned farten på fattigdomsminskningen och hindrar hållbar utveckling, utan är också grogrund för politisk och social instabilitet.

Enligt Interamerikanska utvecklingsbanken kan stora inkomstskillnader leda till ökad fattigdom, eftersom de fattiga får en mindre andel av den samlade inkomsten. Om de latinamerikanska länderna hade den inkomstfördelning som förväntas av en region med dess utvecklingsnivå skulle antalet fattiga minska med hälften. Minskad ojämlikhet kan leda till att den ekonomiska tillväxten i högre grad kan bidra till fattigdomsminskningen.

Social ojämlikhet och uteslutning lägger hinder i vägen för stora grupper i samhället att bidra till tillväxten genom konsumtion, besparingar och investeringar. Därigenom begränsas utvidgningen av de inre marknaderna. Ojämlikhet och uteslutning leder till minskad tillväxt genom att fattiga människors och regioners möjligheter att förbättra sin produktivitet och sina intäkter minskar, och genom att konkurrensen och den internationella konkurrenskraften minskar och resursfördelningen blir mindre effektiv.

---

⁵ Interamerikanska utvecklingsbanken utarbetade ett bakgrundsdocument till EG:s/Interamerikanska utvecklingsbankens seminarium om social sammanhållning i Latinamerika och Västindien: "Inequality, exclusion and Poverty in Latin America and the Caribbean: Implications for Development" (Ojämlikhet, uteslutning och fattigdom i Latinamerika och Västindien: Konsekvenser för utvecklingen).

Att förbättra den låga produktiviteten för fattiga och socialt uteslutna arbetare, som i många länder utgör mer än hälften av arbetskraften, torde vara avgörande för att förbättra utsikterna för tillväxt i Latinamerika. Grova uppskattningar av hur tillväxten påverkas av ökade utbildnings- och arbetsmarknadsmöjligheter för uteslutna grupper visar att Bolivias BNP skulle kunna öka med 36 %, Brasiliens med 13 % och Guatemalas med 14 %.

Ojämlighet och social uteslutning har såväl i Latinamerika som i andra regioner kopplats samman med folkliga resningar och hot mot allmän säkerhet, särskilt i länder med många etniska folkgrupper eller raser. Om de problem som hör samman med ojämlikhet och social uteslutning inte får tillräcklig uppmärksamhet kan detta leda till social och politisk instabilitet och låg tillväxt. Ojämlighet och uteslutning har ett nära samband med varandra och med ökad fattigdom, minskad tillväxt och sociala och politiska kriser.

Kommissionens initiativ

Vid det senaste ministermötet mellan EU och Riogruppen (mars 2003 i Vouliagmeni) föreslog kommissionen att social sammanhållning sätts i centrum för de biregionala förbindelserna mellan EU och Latinamerika och att den sociala sammanhållningen görs till ett av huvudämnena på toppmötet i Guadalajara. Kommissionen meddelade att EU och Interamerikanska utvecklingsbanken skulle anordna ett gemensamt seminarium om social sammanhållning. Den meddelade också att den skulle anta ett regionalt program i syfte att främja utbytet av erfarenheter och bästa tillvägagångssätt mellan de båda regionerna.

Kommissionen föreslår att stats- och regeringscheferna i nära samarbete med Interamerikanska utvecklingsbanken fattar konkreta beslut vid toppmötet i Guadalajara i syfte att

A. Uppmuntra de latinamerikanska länderna att anta en sund och effektiv politik i syfte att genom minskad fattigdom, ojämlikhet och uteslutning öka den sociala sammanhållningen.

Följande tre viktiga områden är berörda:

Demokratiska styrelseformer

Enligt Latinobarometros senaste undersökning litar endast en av fem latinamerikaner på sitt rättsliga system, endast 17 % på sitt parlament och endast 11 % på de politiska partierna. Enligt de tillfrågades uppfattning har demokratin misslyckats med att öka tillträdet till de allmänna nyttigheterna, såsom jämlikhet inför lagen. Det är inte möjligt att utveckla ett samhälle för alla om stora delar av befolkningen känner att de står utanför det politiska systemet. Till de åtgärder som de latinamerikanska regeringarna måste vidta på detta område hör att förbättra valsystemens funktion, garantera rättsväsendets oberoende och förbättra de politiska partiernas funktion och representativitet.

Socialpolitik

Enligt Interamerikanska utvecklingsbanken har betydande framsteg gjorts under det senaste årtiondet när det gäller de sociala programmen. Det sociala reformerna har emellertid inte lyckats lösa problemen med att genomföra programmen eller att i betydande utsträckning öka tillträdet till hälso- och sjukvård av hög kvalitet,

inbegripet rent dricksvatten och goda kostvanor, samt utbildning och bostäder åt de fattiga, och många är därför i själva verket utanför.

En sund och effektiv politik måste därför genomföras med det snaraste i syfte att öka tillträdet till hälso- och sjukvård, utbildning och bostäder av hög kvalitet, samt i syfte att förbättra systemen för social trygghet och genomföra en sysselsättningspolitik som har som mål att minska segregeringen och diskrimineringen på arbetsmarknaderna.

Socialpolitiken och de sociala programmen måste ha flera mål än att uppnå allas tillträde till tjänster. De måste också inbegripa målet att uppnå jämlikhet i fråga om utbildning, hälso- och sjukvård och bostäder av hög kvalitet, särskilt för de fattiga och uteslutna. Ojämlighet förekommer inte bara mellan dem som har tillträde till tjänster och dem som inte har det utan också mellan dem som har tillträde till tjänster av god kvalitet och dem som endast har tillträde till lågkvalitetstjänster.

Förvaltningen av socialpolitiken bör förbättras liksom förvaltningen av offentliga utgifter.

Offentliga finanser och skattepolitik

Stor ojämlikhet är nära förbunden med en orättvis och ineffektiv skattepolitik. Skattepolitiken är särskilt betydelsefull i Latinamerika, eftersom den kan bidra till utvecklingen av ett effektivt demokratiskt styrelsesystem som faktiskt inbegriper de fattiga och missgynnade. Samtidigt som svaga stater anses vara ett av de allvarligaste problemen i regionen är de offentliga utgifterna i Latinamerika små, vilket delvis beror på begränsad institutionell förmåga att kontrollera efterlevnaden av skattelagstiftningen och ineffektiv skatteuppbörd. Till skillnad från industriländernas ekonomier är de latinamerikanska länderna för sina statliga inkomster mera beroende av mervärdesskatten än av inkomst- och egendomsskatten. Detta lägger hinder i vägen för den omfördelning som bör genomföras genom skattesystemet.

De latinamerikanska regeringarna bör överväga skattereformer i syfte att öka beskattningsunderlaget, och särskilt i syfte att främja jämlikhet och möjliggöra rimliga sociala utgiftsnivåer.

B. Uppmuntra det internationella samfundet, inbegripet internationella finansinstitut, i syfte att stödja de åtgärder som anges ovan.

Dessa ansträngningar måste stödjas inom ramen för det internationella samarbetet, samtidigt som principen om egenansvar bör respekteras, dvs. den princip som innebär att det berörda landet (dess regering, näringsliv och civila samhälle) måste gå i spetsen för strävandena efter att öka den sociala sammanhållningen. De latinamerikanska länderna måste i sina nationella handlingsplaner inkludera alla åtgärder som är relevanta för att minska fattigdomen, ojämlikheten och den sociala uteslutningen. Det stöd och det samarbete som tillhandahålls av det internationella samfundet måste baseras på dessa handlingsplaner. De reformprogram som understöds av det internationella samfundet, särskilt av de internationella finansinstituten, bör noga undersökas vad gäller deras inverkan på den sociala sammanhållningen och den sociala stabiliteten, och samordningen mellan samtliga givare, inbegripet EU:s medlemsstater, måste utökas och förbättras.

Internationella finansinstitut och givare bör stödja en mera konjunkturmotverkande skatte- och penningpolitik i syfte att ta itu med de negativa verkningarna av lågkonjunkturer samt stödja sociala investeringar ur ett långsiktigt perspektiv som går ut på att minska ojämlikheten. Om länder med tillväxtekonomier skall kunna förbättra den sociala sammanhållningen, genom bekämpning av fattigdom, uteslutning och ojämlikhet, och därmed lägga grunden till en hållbar och stabil tillväxt, bör dessa aspekter uppmärksammas av de internationella finansinstituten under förhandlingarna om målen för makroekonomisk stabilitet i respektive land.

C. Fördjupa samarbetet mellan Europeiska unionen och Latinamerika på området social sammanhållning.

Principen om social sammanhållning är grundläggande för Europeiska unionens värderingar och det är också skälet till att Europeiska rådet vid sina möten i Lissabon och Feira gjorde främjandet av social sammanhållning till ett centralt inslag i Europeiska unionens strategi för att uppnå målet att före 2010 bli den mest konkurrenskraftiga och dynamiska kunskapsbaserade ekonomin i världen.

När EU den 1 maj 2004 utvidgas till att omfatta 10 nya medlemsstater kommer det att behövas förnyade ansträngningar för att främja social sammanhållning inom unionen. Europeiska unionen har utvecklat en socialpolitik och arbetsmetoder som har visat sig vara framgångsrika. Den erfarenhet som Europeiska kommissionen och medlemsstaterna har skaffat sig på detta område skulle kunna vara till stor nytta för Latinamerika.

Samarbetet mellan Europeiska unionen och Latinamerika bör inriktas på att man delar med sig av denna erfarenhet och överför de kunskaper man har skaffat sig i Europa, särskilt den erfarenhet som man fått av att utveckla, genomföra och utvärdera den socialpolitik och skattepolitik som främjar social sammanhållning.

Före toppmötet kommer ett program på 30 miljoner euro, som har till syfte att underlätta överföringen av erfarenheter och kunskaper mellan de två regionernas offentliga förvaltningar på områdena hälso- och sjukvård, utbildning, skatter och rättsväsende, att läggas fram för kommissionen för godkännande. Genom programmet kommer utvecklingen av nätverk för offentliga förvaltningar inom dessa politikområden att främjas.

När Europeiska rådet vid sitt möte i Lissabon skulle besluta om fastställandet av ett EU-perspektiv i frågor som rör fattigdom och social uteslutning valde det att utgå från den erfarenhet man skaffat sig av den europeiska sysselsättningsstrategi som infördes 1997. Rådet antog därför en så kallad öppen samordningsmetod. Genom denna är det möjligt att föra en dialog, utbyta erfarenhet, fastställa gemensamma mål och utvärdera politiken på de områden som är relevanta för att bekämpa uteslutning. Kommissionen uppmuntrar länderna i Latinamerika att införa en regional process, genom vilken det skapas en ny dynamik för dialog och utbyte mellan länderna i regionen, och som gör det möjligt för dem att lära sig av varandras framgångar och misstag. Om länderna i Latinamerika skulle besluta sig för att inrätta en sådan mekanism är kommissionen beredd att tillhandahålla och finansiera tekniskt stöd. Den sociala dialogens betydelse är i detta sammanhang också värd att notera.

Arbetsgruppen

Dessa mål har diskuterats i den arbetsgrupp för social sammanhållning som inrättades av kommissionen och Interamerikanska utvecklingsbanken i anslutning till det seminarium om social sammanhållning som ägde rum i juni 2003 i Bryssel. Till de övriga institutioner som deltog i gruppens möte hörde UNDP och ECLAC samt flera experter från Latinamerika, Västindien och Europa.

Gruppen har träffats två gånger (i Mexiko i oktober 2003 och i Bryssel i februari 2004) och har antagit en rad rekommendationer som ligger till grund för de rekommendationer som föreslagits av kommissionen och för vilka det redogörs ovan. Dessa förslag har överlämnats till de högre tjänstemän som har i uppdrag att förbereda toppmötet. Om rekommendationerna godkänns kommer de att överlämnas till stats- och regeringscheferna vid toppmötet i Guadalajara.

Kommissionen uppmanar stats- och regeringscheferna att anta dessa förslag vid toppmötet. Förslagen kommer att utgöra en dagordning för social sammanhållning baserad på tydliga riktlinjer och förnyat politiskt stöd till inrättandet av en politik som är inriktad på större social sammanhållning.

5. REGIONAL INTEGRATION

Vikten av regional integration i Latinamerika

Det andra huvudfrågan som kommissionen skulle önska se behandlad vid toppmötet i Guadalajara är vikten av en fördjupad regional integration i hela Latinamerika. Enligt kommissionens uppfattning är fördjupandet av den regionala integrationsprocessen i hela Latinamerika inte ett ändamål i sig, men i ekonomiskt hänseende kommer den att hjälpa regionen att utnyttja sina möjligheter och underlätta enskilda länders inträde på de internationella marknaderna. I politiskt hänseende kommer den att göra det möjligt för Latinamerika att bli en mera inflytelserik aktör på den globala scenen.

EU kan inte vara likgiltig inför de framsteg som kan göras när det gäller den regionala integrationen. Det kan vara fördelaktigt för oss att ha en stark partner på andra sidan Atlanten med vilken vi kan fortsätta att utvidga vår strategiska allians.

Erfarenheten med Europeiska unionen har lärt oss att de ekonomiska fördelarna av regional integration är betydande: det är lättare att locka till sig utländska direktinvesteringar om marknaderna är större, och ekonomisk integration förbättrar konkurrenskraften och förstärker regionens kapacitet att stå emot externa ekonomiska chocker.

Regional integration är också viktig för stabiliteten och för att förebygga konflikter. Ett närmare samarbete kan vara en katalysator för demokrati och en förbättrad respekt för de mänskliga rättigheterna. Regional integration ger länderna möjligheter att bli aktivare och mera inflytelserika partner i den globala, politiska, ekonomiska och sociala utvecklingen, och inte bara utomstående åskådare till denna.

Eftersom det saknats ett system för regional integration som faktiskt omfattar hela den latinamerikanska regionen har det kommit att utvecklas subregionala initiativ. Utöver Mercosur-länderna gäller detta också för de subregioner som kännetecknats av politisk instabilitet, interna och externa konflikter samt extrem fattigdom och social uteslutning, t.ex. Centralamerika och Andinska gemenskapen.

EU har alltid stött dessa regionala integrationsinitiativ och är övertygad om att de kan ge ett betydande bidrag till politisk stabilitet, ekonomisk och social utveckling och social sammanhållning i varje subregion. EU anser att ytterligare framsteg mot en fördjupning av integrationen är ett tecken på politisk och ekonomisk mognad och ländernas förmåga att genomföra reformer och kommer att fortsätta att arbeta med och stödja dessa processer.

EU:s stöd till den subregionala integrationsprocessen har getts i form av utveckling av mänskliga resurser, institutionell uppbyggnad, stöd till inrättandet av tullunioner och utveckling av en gemensam politik. Förutom den viktiga roll som spelats av kommissionen har utbyte även skett med andra EU-institutioner, såsom Europaparlamentet, EG-domstolen och Ekonomiska och sociala kommittén. Makroekonomisk konvergens är en aspekt av den ekonomiska integrationen som fortfarande är en utmaning för Latinamerikas subregioner. Från gemenskapens sida är man beredd att med hjälp av tekniskt bistånd fortsatt stödja Latinamerikas ansträngningar för att uppnå ekonomisk konvergens.

Målet har aldrig varit att rekommendera en europeisk modell och kommer heller inte att bli det, utan snarare att, i de fall där det är relevant, låta de berörda parterna i Latinamerika få ta del av de erfarenheter som vunnits i Europa.

När det gäller Centralamerika och Andinska gemenskapen bekräftade stats- och regeringscheferna vid toppmötet i Madrid att det är viktigt att det görs faktiska framsteg i integrationsprocesserna. I Madridförklaringen angavs, när det gäller fastställandet av färdplanen för de framtida förbindelserna med de båda regionerna, att alla steg i riktning mot ett associeringsavtal (inbegripet ett frihandelsavtal) skall vara villkorade av att utvecklingsagendan från Doha har genomförts och att en tillfredsställande nivå av integration har uppnåtts i båda regionerna.

I samband med detta klargjordes vid toppmötet i Madrid att fördjupandet av förbindelserna med Centralamerika och Andinska gemenskapen bör ske på en biregional grund. Kommissionen anser fortfarande att det mot bakgrund av skillnaderna i fråga om ekonomisk betydelse och utveckling endast är biregionala (inte bilaterala) avtal som är hållbara på lång sikt och att det endast är sådana avtal som kan ge fördelar för båda regionerna. I detta avseende är de avtal om politisk dialog och samarbete som nyligen ingåtts med Centralamerika och Andinska gemenskapen ett viktigt steg framåt som understryker såväl de latinamerikanska partnerregionernas som EU:s vilja att arbeta tillsammans för att stödja de nuvarande integrationsprocesserna.

De regeringar som deltar i integrationsprocesserna i Centralamerika och Andinska gemenskapen har uttryckt att de är villiga att göra framsteg i riktning mot en ökad integration. De integrationsåtgärder som hittills genomförts har emellertid inte alltid motsvarat de politiska åtagandena. Bilaterala lösningar med tredjeländer, såsom frihandelsavtal, genomförs ibland till förfång för integrationsprocessen. Den politiska debatt som nyligen förts i Andinska gemenskapen visar att uppfattningen varierar om nyttan av en sådan ökad integration. I Centralamerika handlar debatten om vilken typ av integrationsmodell som skall väljas.

Centralamerika

Centralamerika har under det senaste årtiondet gjort betydande framsteg när det gäller konfliktlösning, demokrati och ekonomisk utveckling. Sedan 2002 har dessutom återupplivandet av den regionala integrationsprocessen blivit en prioritet för de centralamerikanska regeringarna. Förtroendet för EU har ökat i subregionen tack vare unionens politiska stöd till fredsprocessen och återgången till demokrati inom ramen för San

José-dialogen (som inleddes 1984), men också tack vare det omfattande utvecklingsarbetet under de senaste två årtiondena. Det är nödvändigt att utnyttja detta för att underlätta den regionala integrationen i Centralamerika.

Även om den centralamerikanska integrationsprocessen inleddes 1950, kännetecknades dess fyra första årtionden av betydande misstag och bakslag. Alltsedan den nya integrationsramen (det centralamerikanska integrationssystemet (SICA)) fastställdes 1993 har den regionala integrationsprocessen emellertid gått stadigt framåt tack vare den stabilitet som uppnåtts genom lösningen av de tidigare interna konflikterna i flera länder. Statscheferna i de centralamerikanska länderna har erkänt att det är nödvändigt att ta ytterligare steg i riktning mot en ekonomisk integration och förpliktade sig i mars 2002 att anta en handlingsplan i syfte att genomföra en tullunion i de centralamerikanska länderna senast i december 2003. Detta mål har inte kunnat fullföljas, vilket delvis beror på de många handelsförhandlingarna med flera tredje parter, i synnerhet det nyligen ingångna frihandelsavtalet med Förenta staterna (CAFTA). Framsteg har emellertid gjorts i andra avseenden, nämligen när det gäller en harmonisering av 92 % av tulltaxenumren, undertecknandet av ett avtal om investeringar och tjänster och införandet av en tvistlösningsmekanism. Vid presidenttoppmötet i Belize den 19 december 2003 gjordes ett förnyat åtagande om att gå vidare med tullunionen och genomföra denna före utgången av 2004. Framsteg kommer också att behöva göras när det gäller avskaffandet av icke-tariffära hinder, inrättandet av en gemensam tullförvaltning och genomförandet av en gemensam standardiseringspolitik, m.m. Erfarenheten visar också att verkliga framsteg i fråga om regional integration är möjliga att uppnå endast om det läggs särskild vikt vid att effektivt tillämpa och kontrollera efterlevnaden av godkända åtgärder. Tillkortakommandena när det gäller en effektiv regional integration bekräftas också av makroekonomiska uppgifter, och indikatorerna på t.ex. den nuvarande intraregionala handels omfattning måste förbättras.

Den centralamerikanska subregionen förefaller att ha lagt perioden av inre konflikter och politisk instabilitet bakom sig. Stödet för regional integration är stort, och den regionala integrationen anses nödvändig både för att förbättra konkurrenskraften och för att förhindra konflikter. I två länder råder emellertid viss tvekan om vilken modell av ekonomisk integration som skall följas (Costa Rica), och huruvida ekonomisk integration överhuvud taget är nödvändig (Panama, som på grund av sin starkt tjänsteinriktade ekonomi ännu inte har bekräftat att man är beredd att gå med i tullunionen). På institutionell nivå är det inte alla länder som är medlemmar i Parlacen och i den centralamerikanska domstolen (Central American Court of Justice).

Andinska gemenskapen

När det gäller Andinska gemenskapen har EU stött den regionala integrationsprocessen ända från början. Den regionala integration som inleddes med inrättandet av Andinska pakten 1969 var i själva verket den första i sitt slag i Latinamerika. Andinska regionen var också den första region i Latinamerika som ingick ett samarbetsavtal med EU (1983).

Under de första 35 år som processen pågått har det varit en hel del upp- och nedgångar. Ett viktigt steg framåt togs med Trujillo-protokollet från 1996, genom vilket Andinska pakten omvandlades till Andinska gemenskapen, en mängd institutioner inrättades i regionen och den tidigare dagordning som främst var inriktad på ekonomi och handel utvidgades till att omfatta samarbete i politiska och sociala frågor. Det är viktigt att notera att det i Trujillo-protokollet, förutom målet att fastställa en gemensam utrikespolitik och inrätta en andinsk fredszon, också fastställdes som mål att senast år 2005 inrätta en gemensam marknad.

Eftersom de politiska dagordningarna i de andinska länderna ofta har dominerats av viktiga nationella angelägenheter, har dessa länder inte alltid varit i stånd att koncentrera sig på de långsiktiga fördelar som kan vinnas genom regional integration, och integrationsprocessen går därför fortfarande endast sakta framåt. På senare år har det emellertid tagits betydande nya initiativ på det politiska området, bl.a. när det gäller konfliktförebyggande, gränssamarbete, narkotikabekämpning och vapensmuggling. Betydande ansträngningar har också gjorts i syfte att göra Andinska gemenskapen en verklighet för dess medborgare, t.ex. införandet av ett andinskt pass, inrättandet av arbetsgrupper för frågor som rör konsumenter och ursprungsbefolkningen, samt direkta val till det andinska parlamentet (som ännu inte har genomförts i alla av Andinska gemenskapens medlemsländer).

Det är i fråga om den ekonomiska integrationen, som ofta hämmas av strukturella olikheter mellan länderna och bristande politisk vilja, som Andinska gemenskapen har stött på särskilda svårigheter. Handeln mellan fyra av de fem länderna i Andinska gemenskapen (med undantag av Peru) liberaliserades i mitten av 1990-talet och på toppmötet i Quirama i juni 2003 bekräftades att genomförandet av den gemensamma marknaden fortfarande är målet för alla de fem andinska länderna. Ett betydande steg framåt togs därför 2003 i och med antagandet av ett beslut om att harmonisera den gemensamma tulltaxan med upp till 62 % för alla de fem länderna (upp till 95 %, om Peru inte är medräknat). Ikraftträdandet av detta beslut uppskötts emellertid nyligen. De fem länderna har antagit en gemensam tulltaxeklassificering som är beräknad att träda i kraft i början av 2005, men det finns ännu inte någon gemensam tullförvaltning. Den intraregionala handeln har ökat något, men ligger fortfarande på en låg nivå (10–12 %), vilket tyder på att betydande handelshinder fortfarande kvarstår. Flera initiativ som tagits av enskilda medlemsländer i Andinska gemenskapen i syfte att ingå bilaterala frihandelsavtal utanför Andinska gemenskapens ram riskerar dessutom att undergräva integrationsprocessen.

Mot associeringsavtal med Centralamerika och Andinska gemenskapen

Madridförklaringen banade väg för inledandet av förhandlingar om associeringsavtal med Andinska gemenskapen och Centralamerika, förutsatt att två villkor är uppfyllda, nämligen att utvecklingsprogrammet från Doha har genomförts och att en tillfredsställande grad av regional integration har uppnåtts.

- Mot bakgrund av de framsteg som skisseras ovan och som bekräftelse på den principiellt positiva signal som gavs i Madridförklaringen anser kommissionen att toppmötet i Guadalajara bör medverka till att bana väg för inledandet av förhandlingar om associeringsavtal, inbegripet frihandelsavtal. Båda parter måste i detta syfte göra allt som står i deras makt för att se till att det görs så stora framsteg som möjligt i Doharundan under 2004, så att den snabbt kan avslutas, eftersom eventuella framtida frihandelsavtal kommer att bygga på resultatet av utvecklingsagendan från Doha. Förverkligandet av en tillfredsställande grad av regional integration bör därefter vara ”startsignalen” för inledande av förhandlingar.

För att göra framsteg i processen och för effektivaste användning av de knappa resurser och den knappa tid som står till förfogande, föreslår kommissionen att man redan i detta skede börjar förbereda inledandet av förhandlingar genom en gemensam kartläggning av de framsteg som gjorts i den regionala integrationen. Kommissionen hoppas därigenom att utsikten till förhandlingar om associeringsavtal, inbegripet frihandelsavtal mellan regionerna, skall bli ett betydande incitament för dessa regioner att fortsätta sina egna processer för regional integration.

Kommissionen anser att det är viktigt att fastställa en klar uppsättning kriterier, som kan användas för att mäta de båda regionernas framsteg, och som det kommer att anses vara tillfredsställande att ha uppnått.

Enligt kommissionens uppfattning kan förhandlingar om frihandelsavtal inledas när följande kriterier för en tillfredsställande grad av regional integration har uppfyllts:

1. En fullt fungerande **institutionell ram**. Detta innebär att bl.a. bedöma effektiva mekanismer för främjande av den regionala integrationen och för säkerställande av genomförandet och efterlevnaden av beslut, inbegripet en konfliktlösningsmekanism, alla länders delaktighet i samtliga institutioner samt utformning och genomförande av hållbara finansieringsmekanismer för att stödja de institutionella strukturerna.
2. **Inrättandet av en tullunion** som är förenlig med artikel XXIV i Allmänna tull- och handelsavtalet (GATT) och som anmälts till WTO (inbegripet en gemensam tulltaxa, gemensam tullförvaltning och gemensam utrikeshandelspolitik). Vidare kommer det att vara nödvändigt att bedöma tullunionens effektivitet. En indikator på det kan vara hur stora framsteg som har gjorts när det gäller den intraregionala handeln.
3. Minskning av de icke-tariffära hindren för intraregional handel. En allt större andel av handelshindren är icke-tariffära. Man bör därför särskilt uppmärksamma om det finns effektiva regler för att avskaffa dessa hinder (antingen genom en harmonisering eller genom ett ömsesidigt erkännande), i synnerhet på området tekniska föreskrifter och standarder och sanitära och fytosanitära frågor. Det är också nödvändigt att uppmuntra de berörda länderna att anta regionala tillsynsordningar för tjänster och investeringar som underlättar framtida förhandlingar om frihandelsavtal med Europeiska unionen och undersöka huruvida det finns lagstiftning till skydd för immateriell äganderätt och regler för statlig upphandling, och huruvida det har gjorts några framsteg när det gäller enrättandet av en regional konkurrenspolitik.

I syfte att påskynda processen och bana väg för inledandet av förhandlingarna föreslår kommissionen att man använder sig av den befintliga institutionella strukturen och inleder en process för övervakning av de framsteg som gjorts när det gäller den regionala integrationen i enlighet med vad som anges ovan. Tjänstemän från båda sidor skulle kunna träffas regelbundet för att fastställa läget när det gäller integrationen och bedöma huruvida det på grundval av de framsteg som gjorts är möjligt att inleda förhandlingar. Dessa förfaranden skulle utföras parallellt, men oberoende av varandra, tillsammans med Andinska gemenskapen och Centralamerika.

De framtida frihandelsavtalen bör i enlighet med slutsatserna från Madrid bygga på resultaten av utvecklingsagendan från Doha. EU, Centralamerika och Andinska gemenskapen har ett gemensamt intresse av att göra allt som står i deras makt för att göra framsteg i förhandlingarna om utvecklingsagendan från Doha. Räckvidden för ett frihandelsavtal måste i vart fall tillföra det multilaterala systemet ett mervärde.

När det gäller EU:s handelsförbindelser med Centralamerika och Andinska gemenskapen under den närmaste framtiden slutligen önskar kommissionen erinra om att dessa för närvarande baseras på tillämpning av GSP-systemet med särskilda villkor rörande narkotikabekämpning, som erbjuder synnerligen fördelaktiga villkor för tillträde till EU:s marknad. Systemet har genom den nyligen antagna ändringen av GSP-systemet, som begränsar användningen av graderingsmekanismen till de viktigaste GSP-mottagarna, blivit

ännu fördelaktigare. Beslutet att förlänga det nuvarande GSP-systemet med ännu ett år innebär att förmånsordningen för de andinska och centralamerikanska länderna är förutsägbar fram till slutet av 2005. Kommissionen håller för närvarande på att omarbota EG:s GSP-system och undersöker möjligheter att fortsatt erbjuda importprodukter från de centralamerikanska och andinska länderna förmånligt marknadstillträde efter 2005.

Mercosur

Europeiska unionen har främjat och stött en förstärkning av den regionala integrationsprocessen i Mercosur och har därför stött Mercosur-initiativet ända sedan det togs 1991. EU fortsätter, i syfte att hjälpa Mercosur att inrätta en effektiv gemensam marknad, att verka för starkare förbindelser med Mercosur och för en fördjupning av Mercosur-processen internt. En del av det nuvarande arbetet mellan EU och Mercosur, men också en del av förhandlingarna om ett associeringsavtal mellan EU och Mercosur, har till syfte att förstärka Mercosurs interna ansträngningar att senast den 1 januari 2006 genomföra en gemensam marknad.

Förhandlingarna mellan EU och Mercosur kommer att leda till en associering mellan två integrerade regioner. Det var i själva verket kort efter det att Mercosur hade inrättats och fasta mål för en djup integration i riktning mot en gemensam marknad för Mercosur hade utarbetats som tanken på en interregional associering först dök upp.

Den interregionala dimensionen i detta avtal skapar således nya utmaningar för båda parter, eftersom regler måste fastställas mellan två aktörer som "på hemmaplan" fortfarande är i färd med att fastställa egna intraregionala regler. Integrationen i Mercosur är i alla avseenden sammanlänkad med de pågående förhandlingarna, och framsteg när det gäller fördjupandet av integrationen är nödvändiga både för en framgångsrik avslutning av förhandlingarna och för att få avtalet att fungera. Dessa framsteg rör huvudsakligen de institutionella aspekterna och handelsaspekterna i det associeringsavtal som för närvarande håller på att förhandlas fram.

Politiska och institutionella aspekter

Det första målet för en förstärkt politisk dialog mellan EU och Mercosur uppfylls genom inrättandet av de nya institutionella mekanismer som redan förutsetts i utkastet till kapitlet om politisk dialog i avtalet. EU välkomnar också Mercosurs initiativ att utse en välkänd politisk person som ordförande för Mercosurs Coreper, nämligen President Eduardo Duhalde. Denna utnämning bidrar till det övergripande målet att ytterligare förstärka Mercosurs institutioner. Till de övriga steg som är viktiga hör en ytterligare förstärkning av Mercosurs sekretariat, inrättandet av en permanent domstol för konfliktlösning och ansträngningar för att rationalisera Mercosurs beslutsprocess. Kommissionen hoppas att denna institutionella förstärkning kommer att förbättra genomförandet av beslut och säkra att politiska åtaganden omsätts i effektiv regional integration.

Handelsaspekter

EU anser att genomförandet av Mercosurs tullunion är en viktig förutsättning för att detta avtal skall bli möjligt. Integrationen i Mercosur bör vidare genomföras med tanke på inrättandet av en inre marknad som främjar fri rörlighet för varor, tjänster och kapital. För att förhandlingarna skall avslutas framgångsrikt är det därför av avgörande betydelse att de intraregionala bestämmelserna finns på plats på de områden som omfattas av interregionala förhandlingar. EU kommer för detta ändamål att fortsätta förhandlingarna med Mercosur på

vart och ett av dessa områden, så att avtalet blir både så ambitiöst och omfattande som möjligt och mera vittgående än respektive WTO-förpliktelser.

För detta ändamål fastställdes i det arbetsprogram som överenskoms vid det senaste ministermötet i handelsförhandlingarna mellan EU och Mercosur den 12 november 2003 att det skall hållas flera omfattande förhandlingsomgångar och två ministermöten. Enligt detta program kommer det framtida samlade handelskapitlet att innehålla ett frihandelsavtal om varor och tjänster. Det kommer också att omfatta bestämmelser om marknadstillträde, regler för statlig upphandling, investeringar, immateriell äganderätt, konkurrenspolitik, sanitära och fytosanitära frågor, tekniska handelshinder, avtal om handel med vin och spritdrycker, åtgärder för att främja företagsamhet, handelsskyddsinstrument, en tvistlösningsmekanism, m.m. Det politiska incitament som ministermötet gett bör under gynnsamma förhållanden göra det möjligt för de berörda grupperna att göra de framsteg som är nödvändiga på respektive område, så att förhandlingarna kan avslutas senast i oktober i år.

Kommissionen förväntar sig att stats- och regeringscheferna uppmuntrar ytterligare framsteg i arbetsprogrammet rörande förhandlingarna om ett associeringsavtal mellan EU och Mercosur, i enlighet med vad som överenskoms vid det senaste ministermötet i handelsförhandlingarna mellan EU och Mercosur den 12 november 2003. Detta bör under gynnsamma förhållanden göra det möjligt att avsluta förhandlingarna senast i oktober i år.

Västindien

Europeiska unionen har i likhet med när det gäller Latinamerika systematiskt stött den regionala integrationen i Västindien. Karibiska gemenskapen (Caricom), inrättad 1973, beslutade 1989 att fortsätta utvecklingen mot inrättandet av en inre marknad och en enda ekonomi för Caricom (CARICOM Single Market and Economy – CSME). När denna marknad har genomförts kommer den att tillåta fri rörlighet för varor, tjänster, kapital, arbetskraft och etableringsrätt i Caricom-området och ha harmoniserat lagar och förordningar som har verkningar för handeln. Den överenskomna tidsfristen för genomförandet av denna marknad är den 31 december 2005. Samtidigt fortsätter Caricom integrationen med Dominikanska republiken, och inrättandet av ett frihandelsområde dem emellan inleddes 2001.

EU bygger vidare på och förstärker den regionala integrationen i Västindien genom att inrikta sitt finansiella stöd från nionde EUF till det regionala vägledande programmet (2003–2007) för integrationsprocesserna inom och mellan regionerna, inbegripet ett avtal om ekonomiskt partnerskap med regionen. Förhandlingarna om ett sådant avtal kommer att inledas i april 2004. Avtal om ekonomiskt partnerskap är nya handelsordningar som är förenliga med WTO-avtalet och som innebär att handelshindren inom regionen gradvis avskaffas och att samarbetet på alla områden av betydelse för handeln förstärks. Avtal om ekonomiskt partnerskap är avgörande för att befästa och öka integrationen i Västindien och därmed lägga grunden för ökade ekonomiska förbindelser mellan EU, å ena sidan, och en starkare och mera konkurrenskraftig västindisk region, å andra sidan.

6. SLUTSATS

Kommissionen lägger stor vikt vid att toppmötet i Guadalajara, som kommer att bli det första i vilket den utvidgade Europeiska unionen deltar, lyckas. Kommissionen har tagit initiativ, förhandlat om avtal, antagit program och organiserat och medfinansierat seminarier och möten i syfte att säkerställa en sådan framgång.

Om toppmötet blir lyckat beror emellertid i hög grad på om stats- och regeringscheferna kan fatta konkreta och långtgående beslut som ger ny fart åt förbindelserna, och om de kan skissera hur dessa förbindelser skall se ut i framtiden.

I detta meddelande hävdar kommissionen att dessa beslut bör inriktas framför allt på social sammanhållning och regional integration, två frågor som är av avgörande betydelse både för utvecklingen av och stabiliteten i våra regioner och för förstärkning av våra förbindelser.

Kommissionen föreslår att stats- och regeringscheferna fattar konkreta beslut som syftar till följande:

Social sammanhållning:

- **Att uppmuntra de latinamerikanska länderna att anta en sund och effektiv politik i fråga om demokratiska styrelseformer, sociala aspekter, offentliga finanser och skattepolitik, i syfte att genom fattigdomsminskning och minskad ojämlikhet och uteslutning öka den sociala sammanhållningen.**
- **Att uppmuntra det internationella samfundet, inbegripet de internationella finansinstituten, att stödja åtgärder för social sammanhållning.**
- **Att fördjupa samarbetet mellan Europeiska unionen och Latinamerika på området social sammanhållning.**
- **Att anta förslag från den arbetsgrupp för social sammanhållning som inrättades av kommissionen och Interamerikanska utvecklingsbanken i anslutning till det seminarium om social sammanhållning som ägde rum i Bryssel i juni 2003, så att dessa förslag kan utgöra en dagordning för social sammanhållning på grundval av klara riktlinjer.**

Regional integration

- **Att bekräfta den principiellt positiva signal som gavs i Madridförklaringen till Centralamerika och Andinska gemenskapen och som banar väg för inledandet av förhandlingar om associeringsavtal, inbegripet frihandelsavtal, vilka bygger på resultatet av utvecklingsagendan från Doha. Förverkligandet av en tillfredsställande grad av regional integration blir därefter en "startsignal" för inledandet av förhandlingar.**
- **Att uppmuntra ytterligare framsteg i arbetsprogrammet rörande förhandlingarna om ett associeringsavtal mellan EU och Mercosur, i enlighet med vad som överenskoms vid ministermötet i handelsförhandlingarna mellan EU och Mercosur den 12 november 2003. Detta bör under gynnsamma förhållanden göra det möjligt att avsluta förhandlingarna senast i oktober i år.**

Kommissionen hoppas att de förslag som den lagt fram när det gäller dessa båda frågor kommer att beaktas positivt av stats- och regeringscheferna och att de kommer att avspeglas i slutsatserna från toppmötet.